

החשוד על השביעית אינו חשוד על המעשרות. ולוקחים ממנו תבואה בשאר השנים³⁰³. החשוד על המעשרות אינו חשוד על השביעית. החשוד על זה ועל זה חשוד על הטהרות, ויש שהוא חשוד על הטהרות ואינו חשוד לא על זה ולא על זה. זה הכלל החשוד על דבר לא דנו ולא מעידו.

מבארת הגמרא, שהחשוד על השביעית אינו חשוד על המעשרות, מפני שמעשרות חמורות יותר בעיניו מפני שאסור לאכלו מחוץ לחומת ירושלים³⁰⁴, ואילו אכילת פירות שביעית אינה טעונה חומה. עוד מבארת הגמרא, שהחשוד על המעשר אינו חשוד על השביעית, מפני שנאסרו עליו ואין להם פדיון³⁰⁵ ולמעשר שני יש פדיון והוא יוצא לחולין.

החשוד על זה ועל זה, על השביעית ועל המעשר, חשוד על הטהרות מפני שמי שחשוד על דאורייתא כל שכן שחשוד על תקנת חכמים שאדם יאכל חולין בטהרה. ויש חשוד על הטהרות ואינו חשוד על השביעית ועל המעשר. מפני שמי שחשוד על דרבנן אינו חשוד על דאורייתא. ושואלת הגמרא ממה ששנינו בברייתא שמי שנאמן על הטהרות נאמן על השביעית ועל המעשר. אבל מי שחשוד על הטהרות חשוד על השביעית ועל המעשר³⁰⁶? אמר רבי אילעי שהמשנה מדברת כשראינו שהוא נוהג דין

הנאמן על הטהרות נאמן על השביעית ומעשר

303 ואין צריכים לעשר ודאי אלא דמאי. רש"י.

304 מכאן מדקדק רבינו תם שבכ"מ שהזכיר מעשר אצל שביעית מדובר בנותן מעשר שני לשם חולין, כגון הרי אלו בחזקתן למעשר ולשביעית בפרק הנזקין (גיטין סא:) וכן אינו חושש לתבלין שבה לא משום שביעית ולא משום מעשר בפ"ק דחולין (דף ו.י) ולשון מעשר נמי מוכיח כן. שהיכן שיש חשש שאינו מתוקן אומרים טבל או דמאי. תוס'.

305 ס"א דתנן האחרון נתפס בקדושת שביעית והפרי עצמו אסור חמירא ליה. שיטמ"ק.

306 שלגופו פשוט שהנאמן על הטהרות נאמן על השביעית כיון שנוהג מנהג פרושים שאוכל חולין בטהרה. תוס'.

מעשרות ושביעית בצינעא בתוך ביתו³⁰⁷.

רבי ינאי ברבי ישמעאל אמר שהברייתא שדייקנו ממנה שהחשוד על הטהרות אינו נאמן על השביעית ועל המעשר, מדברת במי שהיה חשוד על שתיהן, על שביעית ועל טהרות. ובא לפני חכמים וקיבל על עצמו שיזוהר בשניהם. ושוב נחשד באחד מהם. ומתוך שהוא חשוד על האחד הוא חשוד גם על השני.

החשוד על השביעית רבה בר בר חנה אמר בשם רבי יוחנן שמה ששינוי חשוד על מעשר שהחשוד על השביעית אינו חשוד על המעשר, זו דברי רבי עקיבא 'סתימתא'³⁰⁸, אבל חכמים אומרים שחשוד על שביעית חשוד על מעשר. מיהו חכמים?, רבי יהודה, שהשביעית היתה חמורה לבני מקומו, וכיון שהוא חשוד על השביעית, כל שכן שחשוד על המעשרות. כמו המעשה באדם שקרא במקומו לחברו גר בן גיורת. וחברו אמר לו אני ראוי לשכר מפני שאיני אוכל פירות שביעית כמותך³⁰⁹.

וי"א זו ד' ר"ע אבל חכ"א החשוד על השביעית חשוד על מעשר וחכ' היינו ר"מ ויש אומרים שרבה בר בר חנה אמר בשם רבי יוחנן זו דברי רבי עקיבא סתימתא,

אבל חכמים אומרים שחשוד על מעשר חשוד על שביעית. וחכמים הוא רבי מאיר שאמר שחשוד לדבר אחד הוא חשוד לכל התורה כולה. וכן נחלקו רבי יונה ורבי ירמיה תלמידי רבי זעירא, ויש אומרים רבי יונה ורבי זעירא תלמידי רבי יוחנן. האחד אמר אבל חכ"א חשוד על השביעית

307 שאין לומר שעושה לפניו הוא עושה כיון שעושה בצינעא. רש"י. משמע שסתם עם הארץ חשוד על השביעית כמו על טהרות. ותימה שבסוף הניזקין (גיטין סא.) אמרו מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא שמיקל באשת עם הארץ ומחמיר על החשודה על השביעית. ואמר רבא הכא במאי עסקינן בעם הארץ דרבי מאיר וטומאה וטהרה דרבנן. וממה שבטומאה וטהרה א' עם הארץ סתם ושביעית א' החשודה משמע שסתם עמי הארץ חשודים אטהרות ולא חשודים על השביעית. אבל אין ראיה ממה שהתירו לבור ולטחון גבי עם הארץ שחשוד על טומאה וטהרה ולא אסרו מטעם שביעית. שמה מדובר בשאר שני שבוע, ולא בשביעית או בפירות הידועים שאינם של שביעית. נעוד ק' מכאן לפירוש ר"ת שמפרש בפ"ב דכתובות (דף כד.) גבי שלי חדש ושל חברי ישן שסתם עם הארץ אע"ג שחשודים על הדמאי לא חשודים על השביעית. וסותר פירוש רשב"ם שמפרש שנקטו חדש וישן משום שביעית. ודוחק להעמיד סתם עם הארץ בכ"מ שלא חשיד על השביעית כשראינוהו נוהג בצינעא בתוך ביתו. תוס'.

308 י"א שכל הסתמים נשנו משמו. כמו שא' בסנהדרין (דף פו) סתם משנה רבי מאיר סתם ברייתא רבי נתן וכולהו אליבא דרבי עקיבא. ולא מילתא היא שבכמה מקומות א' רבי מנחם סתימתא רבי שמעון סתימתא אלא רוב משניות הסתומות בהש"ס סתומות אליבא דר' עקיבא. רש"י.

309 תוס' שואלים הרי כמו שאומרים בפ"ק דשבת (דף יז) שבתרומה כיון דאפשר למיעבד כדשמואל דחטה אחת פוטרת את הכרי לא חשידי. נאמר כאן במעשר שני כיון דאפשר למעבד כדשמואל דהקדש שוה מנה שחללו על שוה פרוטה מחולל דהוא הדין מעשר שני. ובשאלות דרב אחאי כ' בהדיא על כרם רבעי שמחללים אותו על דבר מועט ומעשר שני ונטע רבעי דין אחד להם בכ"מ. ואפי' לכתחלה מסתבר שמותר כמו בהקדש שמותר בזמן הזה וכן מעשים בכל יום שאנו מחללין כרם רבעי שוה מנה על שוה פרוטה. וי"ל שמעשר אינו דומה לתרומה שפעמים שאין לו פרוטה מזומנת לחלל עליה, וגם אין לו כי אם מעט מעשר כנגד שוה פרוטה ואינו רוצה ליתן פרוטה כנגדו. תוס'.

חשוד על המעשר, וחכמים הוא רבי יהודה. והאחד אמר חשוד על מעשר חשוד על שביעית, וכל שכן חשוד אשביעית חשוד אמעשר, וחכמים הוא רבי מאיר. שאומר שחשוד לדבר אחד חשוד לכל התורה. כמו ששנינו בברייתא עם הארץ שקיבל עליו דברי חבירות, ונחשד לדבר אחד נחשד לכל התורה כולה דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים אינו נחשד אלא לאותו דבר בלבד³¹⁰.

הגר שקיבל עליו דברי תורה, אפילו נחשד לדבר אחד, הוא חשוד לכל התורה כולה. והרי הוא כישראל מומר, אבל אינו עובד כוכבים גמור כאילו לא נתגייר. ומבארת הגמרא, שהיוצא ממחלוקתם מינה היא שאם קדש אשה לאחר שהמיר דתו קידושיו קידושין.

אין מקבלים את הבא לקבל דברי חבירות חוץ מד"א
יתן תרומה ומעשר לעם הארץ, ושלא יעשה

טהרות אצל עם הארץ, ושיאכל חולין בטהרה, ושיעשר את שהוא אוכל, ואת שהוא מוכר, ואת שהוא לוקח, חוץ מדבר אחד אין מקבלים אותו. עובד כוכבים שבא לקבל דברי תורה חוץ מדבר אחד אין מקבלים אותו. רבי יוסי ברבי יהודה אומר אפילו דקדוק אחד מדברי סופרים, חומרא דרבנן.

וכן בן לוי שבא לקבל דברי לוי, לשורר ולשרת ולהיות שוער. וכהן שבא לקבל דברי כהונה חוץ מדבר אחד אין מקבלים אותו. שנאמר: "הַמִּקְרִיב אֶת דָּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת הַחֶלֶב מִבְּנֵי אֶהֱרֹן לוֹ תִהְיֶה שׁוֹק הַיָּמִין לְמִנְחָה". העבודה המסורה לבני אהרן כל כהן שאינו מודה בה אין לו חלק בכהונה.

עד כמה מקבל אותו, שנקבלנו לאלתר
אם ראינו שנוהג בתוך ביתו
ומקבלים ואח"כ מלמדים

ונחזיקנו בחבר. כמו ששנינו בברייתא, הבא לקבל דברי חבירות אם ראינוהו שנוהג בצינעה בתוך ביתו לפני שקיבל בפנינו דברי חבירות מקבלים אותו ואחר כך מלמדים אותו. מפני שאין לחושדו ולומר שהוא עושה לפנינו. ומחזיקים אותו כחבר וכנאמן לכל

310 לר' אילעאי שא' לעיל שחשוד על הטהרות חשוד על השביעית אלא אם ראינוהו נוהג בצינעה. מה שא' שאינו נאסר אלא לאותו דבר לאו דוקא אלא לאותו דבר וכיוצא בו. תוס'.

דבריו. ואם לא, מלמדים אותו ואחר כך מקבלים אותו. רבי שמעון בן יוחי אומר, בין כך ובין כך מקבלין אותו, והוא למד כדרכו והולך.

מקבלים לכנפים ואח"כ לטהרות תנו רבנן, מקבלים לכנפים ואחר כך מקבלים לטהרות. מקבלים אותו להיות נאמן שיטול

ידיו קודם אכילה וקודם שיגע באוכלים של תרומה מפני שידים הן שניות. אבל לא לחומר של שאר טהרות להחזיק את טהרותיו כטהרות גמורות לאכול את תרומתו כתרומה טהורה. ואם אמר, איני מקבל אלא לכנפים מקבלים אותו, מפני שאינו משייר דבר והוא מקבל עליו דבר שלם, נטילת ידים וזהו עיקר אכילת חולין בטהרה. קיבל לטהרות ולא קיבל לכנפים אף לטהרות לא קיבל. מפני שאם אינו יכול לעמוד בדבר קל, בדין נטילת ידים כל שכן בשאר.

בש"א ללמשקים ל' יום לכסות י"ב הגמרא מביאה את מה ששנינו בברייתא עד חדש ובה"א זה וזה ל' יום כמה מקבלים אותו?, בית שמאי אומרים

למשקים שלשים יום, אם קיבל עליו דברי חבירות עד שלשים יום מאמינים לו מכאן ואילך בטהרות של משקין שטומאתן קלה מדרבנן. להחזיק כסותו שאינה טמאה מדרס כבגדי עם הארץ, שנים עשר חודש. ובית הלל אומרים, אחד זה ואחד זה לשנים עשר חודש. ושואלת הגמרא שהיו צריכים לשנות מחלוקת זו במסכת עדיות בדברים שהם מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל³¹¹!. אלא בית הלל אומרים אחד זה ואחד זה לשלשים יום.

הגמרא³¹² מביאה את מה ששנינו בברייתא שהבא לקבל דברי חבירות צריך לקבל בפני שלשה חבירים, ובניו ובני ביתו אינם צריכין לקבל בפני שלשה חבירים. רבן שמעון בן גמליאל אומר אף בניו ובניו צריכין לקבל בפני שלשה חבירים, שאינו דומה חבר שקיבל לבן חבר שקיבל מחמת קבלת אביו³¹³.

311 ל"א עד כמה מקבלין אותו דאמרן לעיל אם נהג מתחלה בצינעא בתוך ביתו מקבלין אותו מיד ועד כמה ינהג מתחלה שנקבלנו מיד. רש"י.

312 סימן: חב"ר תלמי"ד תכל"ת מכ"ס חז"ר גבא"י בעצמ"ו.

313 שאין לו שום קבלה אלא סרך אביו דודאי אביו מיזדהר טפי ל"א האי לפי שאינו דומה תנא קמא קאמר ליה מה טעם בניו ובניו ביתו אין צריכין לקבל לפי שאינו דומה חבר שקיבל לבן חבר שקיבל אביו דבן חבר לא חשיד ובתוספתא גרסינן שאין דומה חבר שקלקל לבן חבר שקלקל במסכת דמאי. רש"י.

זקן ויושב בבישיבה א"צ לק' ד' שנינו בברייתא שהבא לקבל דברי חבירות צריך לקבל בפני ג' חבירים, ואפילו תלמיד חכם צריך לקבל בפני שלשה חבירים. זקן ויושב בישיבה אינו צריך לקבל בפני שלשה חבירים שכבר קיבל עליו משעה שישב. אבא שאול אומר אף תלמיד חכם אינו צריך לקבל בפני שלשה חבירים, ולא עוד אלא שאחרים מקבלין לפניו.

כהנים נהגו סלסול בעצמם ולא מוסרים טהרות לכל אדם אמר רבי יוחנן, שמשנה זאת שאומרת שאפילו תלמיד חכם צריך לקבל עליו דברי חבירות בפני שלשה, נשנתה בימי בנו של רבי חנינא בן אנטיגנוס. לרבי יהודה ורבי יוסי היה ספק בהלכה בטהרות. ושלחו זוג תלמידי חכמים לבנו של רבי חנינא בן אנטיגנוס, ואמרו לו שיעיין בדבר. ומצאו אותו טוען טהרות, והושיב שנים מתלמידיו שקיבלו עליהן דברי חבירות לשמור על הטהרות, והוא עמד לעיין בשאילתם. ובא ואמרו לרבי יהודה ולרבי יוסי, ורבי יהודה אמר להם אביו של זה ביזה תלמידי חכמים, אף הוא מבזה תלמידי חכמים! ורבי יוסי נאמר לו כבוד זקן, האב והבן, יהא מונח במקומו. אלא מיום שחרב בית המקדש הכהנים נהגו סלסול בעצמן שאינם מוסרים את הטהרות לכל אדם. ולכן הוא העמיד שנים מתלמידיו לשמור על הטהרות.

שנינו בברייתא חבר שמת אשתו ובניו ובני ביתו הרי הן בחזקתן עד שיחשדו, וכן חצר שמוכרין בה תכלת, הרי היא בחזקתה עד שתיפסל. כשימצאו שמוכרים בה קלא אילן בתור תכלת.

שנינו בברייתא שאשת עם הארץ שנשאת אשת ע"ה שנשאת לחבר לע"ה צ' לק' ד' לחבר, בתו של עם הארץ שנשאת לחבר, ועבדו של עם הארץ שנמכר לחבר צריכים לקבל דברי חבירות בתחלה, קודם שנחזיק אותם בחבירות³¹⁴. אבל אשת חבר שנשאת לעם הארץ, בתו של חבר שנשאת לעם הארץ, ועבדו של חבר שנמכר לעם הארץ אינם צריכים לקבל דברי חבירות בתחלה, אם חזרו תחת יד חבר. רבי מאיר אומר אף הם צריכין לקבל עליהן דברי חבירות. רבי שמעון בן

³¹⁴ ואע"ג דאמרן לעיל בניו ובני ביתו אין צריכין לקבל הכא שאני הואיל ובשעת קבלה לא הוו גביה ואיכא למימר דסרכייהו קמא נקטי.

אלעזר אומר משום רבי מאיר מעשה באשה אחת שנשאת לחבר והיתה
קשרת לו תפילין על ידו, נשאת לעם הארץ והיתה קשרת לו קשרי
מוכס על ידו.

